

Cílem této seminární práce je zamyslet se nad tím, jak média prezentují statistické výsledky. Vybrala jsem si článek autora Radka Johna, který vyšel v časopisu Reflex a který vychází z původního výzkumu uveřejněném v časopise Cognition.

Původní výzkum

Původní výzkum ověřuje, jak může být vnímání celku a částí ovlivněno typem společnosti nebo expozicí v městském prostředí. Teoretická východiska původního výzkumu stojí na definici individualistické a kolektivistické společnosti. V individualistických společnostech (Evropa a Amerika) se lidé více soustředí na detaily a naopak členové kolektivistických společností (Asie, Čína nebo Japonsko) se soustředí častěji na celek.

Autoři studie ale tvrdí, že to, jestli lidé upřednostňují celek před detaily nesouvisí s individualismem ani s kolektivismem, ale spíše s životem ve městě jako takovým a s městským „vizuálním nepořádkem“. Svůj závěr opírají o výzkum, který provedli u příslušníků etnika Himba, které se dá definovat jako kolektivistické. Vědci tedy zkoumali vnímání celku a částí u Himbů žijících ve městě (urbanizovaní - narodili se však v tradiční Himbské vesnici a do města odcházejí průměrně ve 21 letech) a těch kteří město nikdy nenavštívili (tradiční). Také je zajímavé, zda vnímání celku a částí ovlivňují i občasné návštěvy města. To vše ve srovnání s Japonskými a Britskými studenty.

Autoři provedli dva experimenty, v prvním použili tzv. Ebbinghausovu iluzi, druhý pak spočíval v určování podobnosti daných tvarů a počítali PSE (point of subjective equality) pomocí χ^2 -testu dobré shody. K prezentaci výsledků použili grafy.

Výsledky výzkumu dle jeho autorů ukazují, že na vnímání celku a částí nemá vliv kolektivismus nebo individualismus daného společenství, ale spíše expozice lidí městskému prostředí, kdy i krátkodobé návštěvy města mohou vnímání celku a částí ovlivňovat. Vliv na vnímání může mít také např. množství geometrických tvarů přítomných v městech oproti přírodnímu prostředí nebo přeplněnost a neuspořádanost městského prostředí.

Článek v časopise

Autor článku R. John se na začátku článku zamýšlí nad tím, zda se mohou rozdíly mezi individualistickými a kolektivistickými společnostmi, kdy členové prvních kladou důraz na jednotlivce a členové druhých zase na blaho vyššího celku, odrážet i ve vnímání hmotného světa.

Popisuje jev, kdy jsou lidé ve velkých městech k sobě vnímavější a ohleduplnější oproti lidem v městech malých (příklad s uvolňováním míst v autobuse), přestože by se dalo očekávat, že to tak bude spíše na městě malém, kde se všichni znají. Tento jev dává autor do souvislosti s výše uvedeným výzkumem.

Teoretická východiska původní studie jsou autorem článku srozumitelně popsána. Definuje kolektivismus a individualismus a také popisuje, proč si autoři studie vybrali právě etnikum Himba pro svůj výzkum. Uvádí i počet zkoumaných osob.

Dobře a srozumitelně je také popsána metoda výzkumu. Na začátku článku je obrázek Ebbinghausovy iluze a také obrázek tvarů použitých v druhé části výzkumu. Autor článku čtenáři vysvětluje, co je principem těchto testů a vysvětluje, jaké rozdíly ve vnímání mohou ukazovat.

R. John pak prezentuje srozumitelně výsledky studie, kdy výzkumníci tvrdí, že upřednostňování celku před detaily nesouvisí s individualismem ani s kolektivismem, ale spíše s životem ve městě jako takovým a s městským „vizuálním nepořádkem“. Japonci se nechali zmást Ebbinghausovou iluzí častěji než Britové, ale Britové se nechali zmást častěji, než tradiční Himbové. Urbanizovaní Himbové se od Britů příliš nelišili. U druhého

experimentu autoři zjistili, že tradiční Himbové se soustředí na detaily více než Britové ale i než Japonci. I když podle teorie o vlivu individualismu a kolektivismu by měli být výsledky podobné s Japonci. Vnímání Himbů, kteří občas navštěvovali město, se podobalo vnímání lidí ve městě. Diskuze z původního výzkumu je v článku je pro čtenáře shrnuta srozumitelně a čtivě a uvádí všechny zásadní informace.

R. John ve svém článku neuvádí použité statistické metody, vyčíslení výsledků výzkumu a grafy, které v původní studii jsou.

V článku jsem nenašla žádné zkreslení oproti původní studii, jsou zde uvedeny všechny důležité informace, které se ve výzkumu objevily, tak, aby se čtenář s výzkumem seznámil a byl pro něho srozumitelný. Protože se jedná o populární periodikum, je pochopitelné, že se zde R. John nepouštěl do popisu jednotlivých výpočtů nebo do popisu metodiky výzkumu (podmínky, místo, použité prostředky nebo odměny pro zkoumané osoby apod.).

U článku mi pouze chybí záměr, proč autor vůbec o studii píše, i když se snaží tuto studii aplikovat na situaci s uvolňováním míst v autobuse, což ale s původní studií, dle mého názoru, nesouvisí. Autorovi bych vytkla nesprávné uvedení jména jednoho z autorů (což mi ztížilo hledání původního výzkumu).

Bohužel se ke článku ani studii nedostanu, a proto si nemohu obrázek udělat sama, nicméně z této práce nejsem schopna posoudit, do jaké míry mohl být článek zavádějící (píšete pouze, že informace podává „srozumitelně“, ale nějaké odlišnosti tam určitě budou... některé informace, které píše R. John naopak ve studii nejsou...) zcela tu chybí **konkrétní argumenty**, které by podložily vaše myšlenky. V této podobě práce bohužel nenaplnuje zadání...

(... proč R. John dává informace do jiných souvislostí (autobus), než tomu bylo v původní studii? Souvisí nějak kognitivní rozpoznávání celku a pouštění sednout v autobuse?)

Zdroje:

Původní výzkum:

Caparos, S., Ahmed, L., Bremner, A. J., de Fockert, J.W., Linnell, K. J., Davidoff, J. (2012). Exposure to an urban environment alters the local bias of a remote culture. *Cognition*, [Volume 122, Issue 1, January 2012](#), Pages 80–85.

Staženo 14. 4. 2012 z <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0010027711002149>

Článek:

John, R. (2012). Všímaví měšťané. *Reflex*, č. 14. 44-45.